

המלאכה נעשית מאליה

(ליקוטי הלכות, אורח חיים, הלכות שבת, הלכה ג)

איך הולך העולם ומתפתח? מהיכן יש לנו פרנסה? רוב האנשים שנשאל אותם שאלה זו ישיבו שזה בזכות העבודות והמלאכות שאנו עושים בששת ימי השבוע. ומה לגבי שבת? נו, חשוב אמנם שיהיה יום אחד לנוח בו ולצבור כוחות להמשך המלאכה, אבל לא ממנו מגיעים ההתקדמות והשפע לעולם. כך אמנם נראים הדברים בעיניים ארציות, אבל כאשר מתבוננים לעומק, מתברר שההפך הוא הנכון.

שבת היא מעין העולם הבא, ובה מתגלה הארת הרצון העליון בעולם. כל הפרנסה, כל השפע שיורד לעולם, מגיעים רק מאותו רצון עליון של ה'. לכן אסור לעשות בשבת אף אחת מל"ט (39) המלאכות של ימות החול, כדי להראות שלא הן אלה שמקיימות את העולם. **למעשה, השבת היא שנותנת לכל המלאכות את האפשרות לפעול, ליצור ולפרנס לאורך ששת ימי השבוע.** אלמלא השבת וההארה שמתגלה בה יכול היה האדם לטרוד ולעבוד בלי סוף, ושום דבר לא היה יוצא מזה. המלאכות הן רק בבחינת צינורות, והשבת היא המקור שמזרים בתוכם את השפע; בלי מקור שפע צינורות ריקים לא מביאים שום תועלת. כל יהודי צריך להאמין שלא בכוחו ועוצם ידו הוא משיג לעצמו את פרנסתו, ולא העבודה שלו לאורך ימות השבוע היא הסיבה

לכך - בדיוק כמו שלא פתיחת הברז היא שמביאה את המים, אלא מערכת הצינורות והשאיבה שמובילים אותם מהכינרת או מי התהום עד לפתח ביתו של האדם. בהסתכלות חיצונית אפשר לחשוב שכל מה שצריך לעשות כדי לקבל מים הוא לפתוח ברז, אבל מובן שמי שייקח ברז ויתקע אותו בקיר של בית בלי שום תשתית והכנה, לא יצא ממנו כלום. בדומה לכך, צריך אמנם לפעול ולעבוד בימות החול כדי ליצור פתח, שדרכו יוכל להגיע אלינו השפע; אבל אל לנו לטעות ולחשוב שהמלאכות הן שיצרו את השפע. המקור האמיתי שלו נמצא ברצון ה', המתגלה בשבת. כאשר זוכים לעשות את המלאכות בימות השבוע מתוך אמונה כזו, מסלקים מהן את זוהמת הנחש, שבגללה התקלל האדם "בְּזַעַת אֶפְיֶךָ תֹאכַל לֶחֶם", והופכים את ל"ט המלאכות לבחינת "ט"ל אורות", להארת הרצון שנמשכת מהשבת לכל ימות המעשה. כשם שיש כוונות וסודות עמוקים בכל מצוות התורה, כך יש כוונות וסודות כאלה בכל ל"ט המלאכות, ועל ידי עשיית מלאכה שלמה לשם שמים מתוך מודעות שלמעשה איננו עושים דבר, אלא רק ממלאים את רצון ה' - אנו מתקנים את אותן המלאכות ופותחים פתחים שדרכם יגיע אלינו השפע. למעשה, יש לצאת לעבודה כשם שמקיימים כל מצווה - לא במחשבה שחייבים לעבוד כדי להתפרנס, אלא באמונה שה' ציווה אותנו לעשות מלאכה כחלק מתפקידנו בעולם, כמו שאמרו חז"ל, "יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ" (אבות ב, ב). מובן שלשם כך אין צורך להשקיע את כל זמננו ומאמצנו בעבודה, בעיקר כשהדבר בא על חשבון תפילות, לימוד תורה, קיום מצוות וזמן עם המשפחה; אלא מספיק לעבוד במידה סבירה, לעשות השתדלות כזו שבדרך הטבע אפשר להתפרנס ממנה, ולא להתייגע להשיג

מי שמבין את הדברים הללו ישקיע בעונג שבת, באכילת שלוש סעודות, במנוחה ובקדושה, ובוודאי לא יחלל אותה, חס ושלום, מתוך מחשבה להרוויח יותר, אלא ידע שככל שיכבד יותר את השבת - כך יזכה ליותר שפע בימות החול.

עוד ועוד מתוך מחשבה שהדבר תלוי בנו. כידוע, את ל"ט המלאכות האסורות השבת לומדים ממלאכת המשכן. כדי לבנות ולהקים את המשכן נזקקו בני ישראל לעשיית ל"ט סוגי מלאכה שונים. למרות חשיבותה של מלאכת המשכן, הורה ה' שהיא אינה דוחה שבת, ומכך לומדים שכל המלאכות הללו אסורות בשבת. הסיבה לכך שמלאכת המשכן לא דוחה שבת, למרות חשיבותה, מבטאת בדיוק את אותו רעיון - לא המלאכה האנושית היא שיוצרת שפע, אלא ההארה האלוקית, המתגלה דווקא בשבת ובשביתה ממלאכה. לכן בתיאור הקמת המשכן מופיעים כמה פעמים ביטויים, שמהם נראה כאילו המשכן נוצר מאליו: "הוקם המשכן", תיעשה המנורה" וכדומה, כי באמת המלאכה נעשתה מאליה מכוח ההארה האלוקית, ובני ישראל רק פתחו באמצעות עבודתם את הפתחים שדרכם ירד השפע לעולם. כשם שכך היה בהקמת המשכן, כך הוא גם בימינו בכל היצירות והשכלולים שמופיעים בעולם. כל הבנייה, התעשייה והטכנולוגיה יונקות את כוחן מהשבת.

"לא בגבורת הסוס יחפץ, לא בשוקי האיש ירצה" (תהלים קמו, י). כל השפע והפרנסה שמכין ה' לעולם אינם תלויים בהשתדלות האדם ובמרדף אחר פרנסה על גבי סוסים או במסעות ארוכים ברגל, אלא "רוצה ה' את יראיו, את המיחלים לחסדו" (שם, יא) - ה' רוצה את אלה שיש בהם יראת שמים, ויודעים שהכול נובע מחסדו.

צריך אמנם לפעול ולעבוד בימות החול כדי ליצור פתח, שדרכו יוכל להגיע אלינו השפע, אבל אל לנו לשעות ולחשוב שהמלאכות הן שיצרו את השפע. המקור האמיתי שלו נמצא ברצון ה', המתגלה בשבת.